

AMENTUL:
 87— Cor.
 an 40—
 10—
 7—
România și
state:
 100 franci
 1000
 as și interurban
 Nr. 730.

ROMÂNUL

2581

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
 Strada Zrinyi Nr. 1 a.

INSERTIUNILE
 se primesc la administrație.
 Mulțumite publice și Lee
 deschis costă șirul 1 Gof.
 Manuscrisurile nu se in-
 napolază.

Trăințea Dreptății

stârșit și cel din urmă an al războiului, întru dreptății asupra puterii stârșit cu mai greu an. Pentru noi, hotărâse desființarea noastră ca a împlinirea idealului nostru național: ea neamului românesc dela început până la sfârșit și așteptări de veacuri, ne a nouă astăzi un an nou fericit. Am și până azi, în fiecare an, ziua anului r. cum? În ziua de 1 Ianuarie am fost să constatăm, că nu ne a...

...ca va veni și pentru răbdarea și așteptarea în zilele mari — ca un stăp de foc — au și parit neamul românesc în cusul război și grele de răstribite. Acum, după și multe zile de ani, suntem și noi în la placuță... ne-a nouă fe...

Ententa — rezolută să aperse civilizația și cele mai bune măsuri, ca să frângă militarismul german. Ministrul președinte, Clemenceau a declarat în parlament: „Mă întrebați, ce politica noastră fac? eu vă răspund: Port războiu. Mă întrebați ce politică externă fac? Vă răspund: „Port războiu”. Războiu până la C. George — răsuflare contra barbarilor.

De început faza cea mai zguduitoare a războiului. Germania cu toate forțele ei și cu ajutoarele aliaților ei, s'a napustit asupra frontului apusean și era sigură, că va zdrobi și sabia germană va dicta pacea. Cea dintâi s'a dat la Cambrai și a avă. Nemții au ajuns până la Amiens, au fost opriți. Succesul lor a umplut și popoarele ententei și pentru rezis-succes se da comanda supremă generalului Foch. Anglia trimite toată armata în Franța și Flandria, și... la orice import, ca vapoarele să poată transporta trupele americane. În Aprilie urmează a doua ofensivă germană, la sfârșitul lui Mai a treia, aducând rezultate mari, dar spargerea frontului n'a reușit. Timpul dela începutul lui Iunie până la mijlocul lui Iulie îl folosesc pentru ofensivă a...

pentru idealul românesc. Spre sfârșitul aceluiaș an, în care se săpase mormântul neamului românesc, la 18 Noiembrie — 1 Decembrie am avut fericirea să prăznuim sărbătoarea întregirii neamului la Alba-Iulia, unde cu un gând și cu o inimă s'a decretat unirea Românilor din Transilvania, Banat și Tara-ungurească cu România. Regele Românilor, Ferdinand I, ne-a primit sub înalta sa ocrotire și astfel întregirea neamului românesc e fapt împlinit. După așteptare de veacuri acum o soare nouă ne-a răsărit.

În situația aceasta ne află noul an, de care așteptăm să ne aducă pacea și consfășirea României-mari și din partea conferinței de pace. Și suntem veseli, pentru că nou ne aduce o țară frumoasă și binecinstată de Dumnezeu din belșug cu toate rile — Tara tuturor Românilor. În țara, cu câmpii mănoase, păduri munți de aur, vom pune temelii ferestre. Până acum o stăpânire stă împiedecat în progresul nostru, nea de cea mai mare primejdie — dacă Românii ajung la bunastate înainte stăpânirea noastră, cu s... va da mână...

...imparții romani... războiul cel mai înfricoșat din... cu îngroparea imperialismului, care amenința lumea întreagă. ententei, insufleteite de marea cauză și civilizației, au învins și acum Germania spune că se teme numai de Dumnezeu la mormântele învingătorului. răbășit și monarhia austro-ungară, țară nefericească zidită pe nedreptate și prin voința de stăpânire alor două țări, care voadă cu tot prețul să stăpânească și dispăre și principiul imoral de guvern: divide et impera (desbina popoarele stăpânite), cu ajutorul căruia s'a Pe ruinele statului conglomerat se ridică statele naționale ale popoarelor țibolice. Și prăbușirile acestea se întâmplă în 1918, anul când puterile centrale au început de colimnațiune al puterii. În 1918 s'a început cu rezultatele cele... pentru puterile centrale. Rusia — război și crize interne și ajunsă pe mâna nemilor — a fost zdrobită de armata... care ca omnis apoi pacea dela... Paceă aceasta cu Rușii și cu... în senul atotputerniciei... a urinat încurând pacea dela București iară s'a fost pacea învingătorului... pe care trada ea urită a... în situația cea mai rea, zădărnici în contra asupritorilor. Prin dela Brest-Litovsk și dela București... a ajuns stăpână dela nordul Europei în toate depărtate ale Orientului și... german cu Mittel-Europa... războiul n'era asigurat. Rămân... cu celelalte puteri... frontul apusean. Dar

tata... rit cu trupele am... ziva și dela data ac... juns la răsuflare, ci cele mai mari în octombrie era sigură dar nu se bănuia, că așa de repede. La sfârșit prăbușește Bulgaria urmează nu peste mult italian, pe urma căruia prinde în monarhia italiană la frontul italian și... nia e silită să ceară armata la propunerea lui Ludovic urmează surprinderea. Germania cele mai mari pe care o împărăție, se prăbușește și în aceeași situație ca Rusia patice și fără demnitate în strofe.

A cazut împărăția temelii ei n'a avut decât numai pe puterea și stârnește milă, pentru introdus barbaria cea fără cea mai mică milă. Acum stă în fața noastră pentru fărâdele...

În marea încăierare a lupta în contra... stru era cu puterile... gere germană și... noastră. De pe lângă... celi înamplările...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Bibl. Univ. Cluj Sibiu
 Nr. _____ 19 ____ I. 425

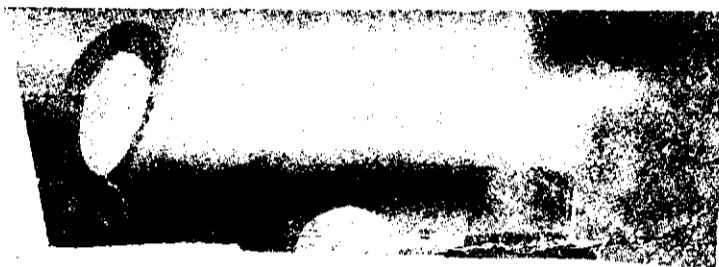
P. 2581
 Peter

stoli ai dreptății.

ncară sunt două nume cari vor te în lumea tuturor timpurilor ce vie. Libertatea popoarelor, care a ieșit birui- din sclăvia de erl, nu s'ar fi întârziat niciodată teeste două ma'cante personalități. Un senti- uternic cuprinde suferințele tuturor popoarelor ost subjugate și-o încredere absolută, în dreaptă ce se va face pe urma cuvântului de acest profesor și ma'e reprezentant i dreptului omnesc. De numele lui Wil- rans legată garanția păzilor de soare ească și pentru noi de aici înainte. El de în întunerecul ce ne încătușa de și grele. Al lui a fost cuvântul cel doi ani înainte a fixat anatema care a războiului. Fără eliberarea tutu- r mici, sufocate în robie nu este Cuvânt ce ne-a umplut de nă- in toate timpurile g'ele ce ac

tregi sunt fixate asupra lui și ia el i-a fost ziditorul, ve pro- a născut dreptatea și a în- derea viitorului este depusă

in el și omagiile tutore tau îl cuprind și-i urr In cele mai desr ce ne-a stors fr le-a dat near vară putear zut și ar p'imesi nilor, c. și că lanurile r. arme și invins dr. ea, dar mai puternică este u. vingeala principiară care a adus victoria idealului, visat se veacuri.

La sosirea lui Wilson în Europa îl priăște entuziasmul și omagiile lumii noastre. N'a ost încă nume în istoria contemporană, mai adon, mai strâns legat de nădejdi și credințe de ieriore. Un nume glorios în zile de greu înce'care, ne- sosit prin Wilson. Ne-a sosit așa cum am crezut-o i-am așteptat-o.

Sutele de mii de Români căzuți în războiul p. tru dreptate, vor odihni în pace în pământuri în părtate, în mormintele anonime, fără cruce de măcar, că jertfa lor adusă n'a fost zadarnică. rea neamului nostru s'a dus pentruca o floare teșp înfloritoare să-i răsară în urmă: Libertate care legată este de numele lui Wilson.

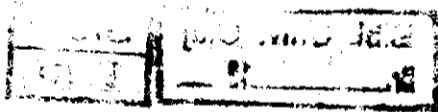
846. Jidani, azi în număr oți maghiari, erau în Ar și, amândoi jidovi de ca sa, general de divizie. le orașului, ce erau orin un canal al M nemțesc și sârbesc nă se sustine și azi. Cea maghiarizarea populației

ave. ar, c. avut orașul prima ju- er (1803 Fran- -15, an- ic. sta pr' recut- (5), Emer Const- cisc Matlecovici (1809- 1821--23), N. Klein (181 cisc Mich (1820), Toma Sc Heim (1828-42, 1850-52), (1843-48, 1862-63). In anii vii tiitor de primar -- primarul Törc sar pentru alimentatie în Bănat - tie Haica. Asesorul Tablei comita tie Cornea de Barbul e autorul cla „Sinoptica deductio originis, status et civitatis Aradiensis”, pentru investirea o, meral Arad cu privilegiu de municipiu.

Cea mai veche breslă privilegiată de m din Arad au înființat-o cojocarii ortodocși la 1725, obținând dela împăratul Carol al III-lea d ari largi. Breslă separată aveau și croitorii c. Aine, de șube și măestrii de plapome ortodocș. di Arad. In bresla cismarilor dominau prin nu- turul lor cel mare Români. neputin ziaristiceii din Arad îl face la anul 183, revista săptămânală „Arader Kundschafts- ble”. Că ontai reprezentatia teatrului a dat-o în teatrul vechiu din strada Simonyi, zidit de evreul b Jirschl, la anul 1820, trupa directorului st. Tot arta germană domina scena din Arad pe timpul reșchitatului...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dr. T. Botis.

Evenimentele zilei.

Inaintarea armatei române.

in vremea din urmă, zărele maghiare hăj- i de cele mai contrazicătoare vesti „din i sigură” despre ocupatia românească. Sem- seră indeosebi -- cu multă vădită plăcere nouă” linie de demarcație, care ziceam, tre- rin Deva, Teiuș și spre răsărit de Cluj. devărul e, că t'upele române vor ocupa : orașele fixate deja într'o notă anterio- ra tentei (nouă orașe).

La acest adevăr revine deatfel și presa nu- ră, după multe oscilări; -- comunicăna că fixat o „nouă” linie de demarcație per- trua de răsărit: Aradul, Bichisul, Ora- 2, Căreii-mari și Sătmarul. Guvernul m- r e îndatorat să evacueze întreg teri- oriul or înlăuntrul liniei de demarcație. Me- tatele : evacuării în genere sunt următoar ele: e autoritățile militare trebuie să pără- sea- e să- i tol- tă săptămâni guvernului asupra fab- ricu- . Oficerii activi nu au voie să stea în teri- e ocupate, soldații republicani ai celor sinei ngente vor fi concediați fiind însă gatu- u chemare la caz de ură. Trupele gata- i trebuie să iasă de calea trupelor româ-

invernul maghiar a protestat și de astădată ontra încălării contractului de armistițiu- eiat în Băgrad și a declarat că nu e apli- să evacueze teritoriul amintit. A adăugat la declarație, că încât entente ar ordonu e- area cu forța, pentru a încunțura sângeră- fără de rost, se supune și nu va opune re- nță.

la ocupatie intarea ne zel re- la zi, saluta ita, ană- și ro

Zile mari.

Generalul Berthelot în Cluj. — Cum l-au întâmpinat Moții. — Al doilea raport din Sibiu cu amănunte nouă. — Insemnările unui Săliștean.

Generalul Berthelot în Cluj

Martii, 14 Decembrie aflasem că generalisimul trupelor albane din Balcani, cunosătorul cel mai competent al frământărilor noastre, va sosi în Cluj la Cluj, în cuibul sovintisimului nostru.

În trenul de seara plecasem, ca nu cumva să se facă această ocaziune rară, de a oinoaște pe marele general din a cărui privire inteligentă isvoră lumina geniului francez!

Fericită călătorie! Pretutindeni soldați români, patrulă române cari cer legitimare și fac control.

Învălmășala și nesiguranța de ieri, a înlocuit-o starea normală de azi. Apropiindu-ne de Cluj, pe la toate găurile satelor din jur, veniau să se bice în fron, miliții diferitelor legiuni și trimișii, și ai poporului.

Fiecare sat își avea tricolorul său puternic și tabla semnificativă: Ceanul-mare! — Boos! — Cojocra!

Din primul revărsat al zorilor până în apusul soarelui pe întreg cuprinsul Clujului, a fost o via mișcare. Sunet de fanfară... Sunet de simpoaie... O manifestare a caracterului național atât de impozantă n'au mai văzut aceste ziduri bătrâne de faimoasă cetate.

Căruța hărăz potop de prin toate satele de la Sălaj și Mureș... le Someșului mefancolic, unde mi se străduia, estea minunată, soția bucurii. Pentru prima dată distinsul oaspe s'au făcut mari premoniții. Pe toate locuințele Românilor s'a arborat stindarde române și franceze. La gura porților de fier se trece peste Someș se înalță biruitoare poarta verde de triumf, alcătuită din brad, iară sus în înălțime nenumărate stindarde mari și mici: roșu-galben-albastru și roșu-alb-albastru, venind gloria română și gloria franceză. În mijloc din verdea bradului să desprindeau din înălțime: *Bine a-ți venit! Soyez bien-venus!*

Sosii a dlui Berthelot se aștepta între ceasurile două și trei. Poporul deja la ceasurile două sprezece venia în șire duple nesfârșite și în drumul spre gară. Bărbați și femei în perfectă ordine, veniau, cu toții cântând. O pădure de muzicari se ridica din mulțime. Priveliște

fermecătoare! Manifestări prea mobile și prea cu demnitate pentru un popor îmbătrânit în rele, în brâncit în temniți, decorat cu lanțuri...

Strada Vesselényi ce duce la gară pe ambele părți a fost ocupată de mulțime. În apropierea imediată a garii s'a format un puternic pătrat, format din trupele române de atac ce poartă coifuri de metal, și de legionarii români. Lângă dânsii în colț, mocani și mocănițe în port pitoresc, unii călări, alții pedestri. Aveau inscripția: *Moții, urmașii eroilor dela Fântânele!*

Pe peron la dreapta s'au înșiruit: oficerii, muzica militară și trupele române. La stânga: o parte a intelectualilor, pe când ceilalți s'au postat în sala de așteptare. Elita damelor a fost reprezentată prin d-nele: Dr. Bașiota, Văd. George Dr. Ilea, Laura Banta-Buticescu, Văd. Dr. Gerasim, Cornelia Deac, Valeria Oarga, Sidorina Docan și altele. În fața cu trupele se plimba așteptând simpaticul general Gerescu. La ceasurile două și douăzeci sosi trenul cu înalții oaspeți, generalul Berthelot, însoțit de generalul Neuclea și câțiva Francezi. Cum ce l'am zărit un puternic: *Ura Trăiască!* a răsunat pretutindeni, iară muzica a intonat Marsilieza.

D-l Berthelot are o construcție puternică, față sănătoasă, rumenă, privire deschisă, înfățișare cumpănită dar prietenească. Intrând în sală răsună din nou un *Ura! intréit!*

Anoii urma salutului dlui Dr. Amos Frâncu rostit în limba franceză. Făcând o schițare a suferințelor noastre și a talmăcit simpatia poporului nostru ce le-am nutrit și păstrat în toate timpurile față de națiunea franceză. A încheiat cu cuvintele: *Trăiască Franța!*

Berthelot a răspuns emoționat: Răsboiul l'ar purtat în numele dreptății. Dreptatea a invins. Toate popoarele și cele mici, vor fi egal îndreptățite. Asigur poporul român de simpatia francezilor. *Vive tous les Roumains! Vive la grande Roumaine!* Și din privirea caldă a ochilor săi mari am înțeles simpatia întreagă a glorioasei națiuni franceze. Din partea damelor s'a oferit un frumos buchet de flori. D-ra Țița Ciuta îl surprinse cu tuhnic. Tuhnicul istoric din lumea moțiilor! D. inv. Vasile Costea i-a predat o sabie puternică despre care se zice că în vremuri a fost a tribunului *Ilie Măcelariu*. Ungurii și-au avut asemenea câțiva reprezentanți între cari

amintesc numai pe unul: Apáthy István, căci pe el îl am mai drag!

D. Apáthy cu o înfățișare de pirat, cu o obrăznicie perversă cere dela d. Berthelot timp de 15 minute spre o conversare intimă, cu scop de a cere lămuriri (!) că pe baza cărui drept au intrat trupe române în Cluj!... Din privirea plină de dispreț a dlui general Berthelot care refuză să-i dea, și-a înțeles răspunsul. După sfârșitul cuvintelor de bineventare d. Berthelot făcu o scurtă plimbare prin oraș. Toate iesirile, toate străzile au fost ticsite de lume.

La ieșirea principală aștepta pe distinsul oaspe un frumos automobil intricolorat, iar visă-ă-vis de el se postă un fotograf francez.. Indată ce apără d. Berthelot, muzica începu, iar urale puternice făcu să tremure sufletul Evreilor tupi-lați pe la ferestii cu capete de cucuvei speriate. Cu zimbet binevoitor primi ovațiile de pretutindeni. În tact ușor străbătu până în piața mare de unde se întoarse tot pe acelaș drum.

În drumul său scurt a fost însoțit de multe trăsuri și de bânderiile Moțiilor. Trecând pe sub poarta triumfală din trăsura ce venia în urmă-i s'a ridicat în picioare d. dr. Amos Frâncu, cu pălăria în mână și a strigat: *Trăiască România-mare!* Un răsunet puternic undulă peste toată mulțimea: *Trăiască România-mare!* Din Cluj d. Berthelot a plecat la Sibiu. A plecat dar cu ood cu sine și cea din urmă speranță ungurească: *lata! darul de nou an!... An cu noroc!...*

Cluj, 31 Decembrie.

Victor I. G.

Generalul Berthelot la Sibiu.

Ziua dintâi (Mercuri), 11. 1919.

In sfârșit a venit și aici! Poate că într-o zi dins a lăsat Sibiiul mai pe urmă, să se așeze cu amintirile cele mai dulci și mai plăcute aici. Mai dulci și mai plăcute decât la Sibiu unde s'a inscenat o revoluție sângeroasă onoarea lui.

Dar la obiect! Miercuri dimineața s'a știut că, conform programului fixat deja, Berthelot nu sosi seara la orele 7°, ci după amiază la 2°. În pripă i-s'a înghebat o primire, cum putea.

Toate casele de-alungul străzilor garii, p-tenului, pieței celei mari, Cisnădiei, pieței l-

Folleton.

Când soa te se răsbună.

— Insemnările unei domnișoare din temnița ungurească. —

— ită-ne ideul visat de veacuri, împlinit aievea! Un val de necărmurită bucurie, ca un dulce mare de sărutare, ni se sălășluște în inimi. De acum înainte să neam — pecetluită cu atâtea suferințe și înăbușită de mult în suferințe omnice de libertate, ce nu ne-a fost dat s'o cunoaștem — a izbucnit ca un uragan puternic și hărăz, din mîile de piepturi ale celor oropsiți de soartă. Zălele înălțuite pe trupul nostru istovit de chinuri seculare — s'au topit ca prin minune, a căzătoră ce ne gârbovia fără de vreme!

De acum nu mă sântem robi, nici vom mai fi în dorința de cei răniți de soartă! Viitorul ne urde il vedem aproape, curat și limpede, ca o lacrimă de rouă în zorile senine.

În ziua sfântă a libertății și-a izbăvirii noastre, nu vrem să pângărim învierea dreptății cu doborârea răsunării! Acum, când Dumnezeu a binecuvântat — de robind — acest popor și neam românesc de sub jugul grelei sclăvii, oropsit și chinat o revincție întreagă. — nu ne pângărim mâinile cu lapta urată a răsunării. *Soarta ne-a răsbunat cu vârt și îndesat!*

În trenul dureros, de care ne-am scuturat neam, și clipele mărețe și înălțătoare de viață ni sunt date — să trăim — s'a format o prăpastie, de la care cu greutate ne întoarcem la capetele, în veștile, cântece și glume —

aruncăm o privire retrospectivă asupra celor doi ani din urmă, cari cuprind întreg calvarul vicțiilor noastre tinere!

Voin încerca, în liniamente generale, să redau un tablou fidel suferințelor noastre — fără asemănare. Să știe lumea, care a fost așa zisa polițetă (!) în țara Ungurească de ieri.

Era anul 1916, cam în preajma Crăciunului românesc, când am făcut prima cunoștință a temnițelor înfundate cu Români. Venisem și noi din România, unde — ca mulți alții — ne-am refugiat, de frica răsunării foștilor iubiți compatrioți. Soarta rea, ne-a adus iară în mijlocul acestor hiene, cari fără multă șovăială și ceremonie ne-au pus la dugheană. E cunoscută pretutindeni renumita vilă, transformată în temnița provizorie — care purta celebrul nume de 84 — în pivnițele suteranele căreia atâția Români au tânjit și suferit bătăile crude ale judecătorilor improvizați. Ajunși aici, fără deosebire de clasă socială sau sex, am fost vârați câte 35 de inși într'o odaie mică, scundă, fără foc, fără pături — doar fum de țigare aveam din berechet — aceasta înlocuia de multeori muncă și suferință.

Sicanele cu prilejul interogatoriilor, erau fără sfârșit! Spurcate ființe mai greu și detectivii ăștia, pe mâna cărora am ajuns! De dragul lor, credeau dumnealor, c'o să recunoaștem orice acuză adusă contra noastră, fie chiar și născocită. *Amar s'au înșelat!* „Nu știu”, „n'am văzut” — era răspunsul automat al ficării acuzat. „Nu car să crăpați și să n'o s'adăți nimic din suferința noastră” — ziceam noi răzând, când după ore de suală și învârtelă ni ne trimiteau o sedința de jos. Nici amintirile de „cinze” nu ne clinteau din inimă. Lăsată, Negru-

Cu toată nesiguranța și grija ce-o aveam întru ziua de mâine, voie bună și spiritul — mai pe noi cele mai tinere — nu ne părseau de Bieții bătrâni, nu știau cum se ne mulțamească, întru că-i mai învioram și nu-i lăsam să se de totul năcazului! Ce mai colinde-am tras în de ajun — de răsunau pivnițele: și domnișoare le-au plăcut obiceiul valahilor, caudăți spânzurătoare! — Așa-i Românul, își năcazuri prin cântece și doine — doar atâtea ne-au luat.

Așa, fără nici un rost, am sătămăni — când apci prilor — frații și rudeni — un pic de respect, am făcari n'au avut pe nimeni berarea, au mai ștade din ei au fost departe, în urmă.

De acum nu mă sântem robi, nici vom mai fi în dorința de cei răniți de soartă! Viitorul ne urde il vedem aproape, curat și limpede, ca o lacrimă de rouă în zorile senine.

giunei și până la fosta locuință a Korpskommandantului de pe vremuri (acum biroul ministerului pentru siguranța publică) au fost decorate cu tapete și țesături românești de toată frumuseța. De drapele nici nu mai vorbim! Cine ar putea spune, câte steaguri românești și franțuzești au fălăit în aceste două zile!

Cordonul militar l-au ținut soldații României, ajutați ici-colo de legionari și poliști de ai noștri.

Precis la orele 2 după amiazi generalul francez e întâmpinat la gară de membrii consiliului dirigent în frunte cu președintele dr. **Iuliu Maniu**, de generalul român **Moșoiu** ș. a.

La poarta triumfală din fața gării il întâmpină și bineventează în numele Românilor din Sibiu președintele Asociațiunii **Andrieu Bârseanu**, cu o scurtă, dar cuprinzătoare vorbire franțuzească. Răspunde **Berthelot** franțuzește, dar ofițerul **Rosetti** tâlmăcește de dragul lumii mari vorbirea în românește. Sâmburele vorbirii lui **Berthelot** îl cuprinde enunțiativa lui: „Vive la grande Roumaine!” (Trăscă România-mare!)

De aici își continuă calea în automobil cu președintele al consiliului Dr. **Iuliu Maniu** până la ministerul siguranței publice, unde generalul **Berthelot** primește diferitele delegații.

Întâiu sunt bisericile!

Și anume: cea neunită, în numele căreia se prezentă **P. C. Sa Dr. Eus. Roșca**, cu membrii consistorului (**Ivan Proca**, **Tritean**, **Dr. C. Comșa**, **Dr. Roșca** ș. a. ș. a.) Spre aducere ninte îi lasă albumul Catedralei din Sibiu.

Urmează biserica unită, pe care o reprezintă vicarul capitular din Blaj **Dr. V. Suci**, totopopii **N. Togan**, **Arseniu Bunea**, **Florian** din **Racovița**, vicarul din **Făgăraș** **Jacob Popa**, preotul din **Mihalț**, **Aron** și profesorul-lector **I. Georgescu**. — **Dr. V. Suci** în vorbirea de omaj amintește de gloria neperitoare a Franței și de-a fi fost totdeauna apărătoarea cauzei drepte și sfinte. Din vechime se vorbește doar despre faptele săvârșite de Dumnezeu prin Francezi (gesta Dei per Francos), despre

cruciate ș. a. la cari Franța a participat cu tot efortul. Așa a contribuit și acum, ca nimeni altul, la desrobirea popoarelor mici, între cari a fost și al nostru împărțit în patru împărții până acum, dar întregit și nedespărțit de cătă-va vreme — ceea ce avem să datorim în rândul întâi Franței. — **Berthelot** răspunde, că nu numai Franța, ci și aliații au titlu de drept la recunoștința lumii, 18 națiuni civilizate se luptă sub un steag contra 4 popoare hrăpărețe. A fost cu neputință să nu învingă. Iar acum când au învins, dea Dumnezeu să se și poată bucura de roadele învingerii. — Se prezentă singuraticii membrii ai delegației. Prof. **I. Georgescu** îi predă generalului **Berthelot** în semn de omaj albumul bisericii din **Tâmpăhaza** a **P. S. Sale** episcopului **Radu** zicându-i franțuzește: „Binevoii a primi, ilustre domnule general, în omaj acest semn mic al mării noastre considerații!”

Se prezentă biserica romano-catolică și luterană. Cea calvină lipsește.

În numele Asociațiunii îl resalută, tot în franțuzește, d-l **A. Bârseanu** cu membrii comitetului central, spunând în câteva cuvinte trecutul și năzuințele ei. Mulțumește **Berthelot** zicând, că literatura și cultura e care a ținut sufletul în popoarele luptătoare pentru ideal. Casierul Asociațiunii, d. **Ion Banciu** prezentă ca suvenir albumul **D. Comșa**, **Minerva Cosma** și o cutie frumoasă lucrată în stil românesc încărcată cu fotografiile și vederi românești.

Imposantă a fost și delegația femeilor române, în numele cărora îl salută **Dr. Eleonora Leményi**. Generalul le asigură că granițele viitoare României vor fi foarte încăpătoare, atât de încăpătoare, încât să cuprindă toată suflarea românească. — **Mângăitor** a fost și răspunsul dat delegației Românilor din **Banat** că în timp de două săptămâni li-seva curăți țara de **Sârbi**, luându-o în stăpânire armata franceză.

Se mai prezentă profesorimea și învățătorimea în frunte cu directorul **Dr. V. Bologna**, profesiunile libere (avocați, medici, ingineri), meseriașii **d-lui V. Tordășianu**, muncitorimea

cu d-l **Apolzan** ș. a. ca să vadă generalul că nu ne lipsește nici un element necesar la alcătuirea și conducerea unui stat românesc.

Seara la orele 8 cină în salonul-vagon dela gară, la care a participat singur d-l general **Moșoiu**.

Joi, a doua zi (2/I. n. 1919.)

Dimineata la orele 8 generalul **Berthelot**, însoțit de suita militară și de ministrii **Maniu**, **St. C. Pop** și **Vaida**, pleacă la **Seliște**, ca să vada comuna frumoasă românească.

După plecarea lor încep a curge satele românești din jurul Sibiului spre a se așeza într'un grandios conduct etnografic și a defila înaintea generalului.

Peste 100 de comune, cu zeci de mii de țărani și țărance în porturi românești din cele mai pitorești au participat la conduct.

Cine ar putea înfățișa, după vrednicie, acest măreț convoiu etnografic?

În frunte veniau 95 călărași din Sibiu împodobiti cu minunatele noastre țesături românești de culori deschise, elegante, răpitoare chiar. Mai ales primele șire de călăreți pe cai frumoși albi au fost o splendoare.

A urmat **Vestemul**, această puternică comunitate granițerească din apropierea Sibiului. Deși are numai patru călăreți în patru colțuri ale grupului, e totuși imposant. Se vede și în băieții cei mai puțin resăriți croiala de voinție viitoare a urmașilor de granițeri. Peste trei sute persoane defilează în acest grup. Urmează **Cârta** cu vre-o 30, **Boita** cu vre-o 80, **Racovița** alt sat granițerească cu peste 200 persoane conduse de păr. protoierul **Florian** și de învățătorii **M. Oprean** și **Tr. Pop**. **Sebeșul de sus** cu 60 persoane, **Mohor** cu 16 călărași și peste 400 pedestrași — aproape întreg satul.

Foteldea încă a trimis vre-o 50 reprezentanți, **Hosmanul** 80, **Porumbacul de jos** asemenea.

Monotonia aceasta, dacă peste tot poartă vorba de monotonie într'o defilare de oameni și porturi atât de variate, o întrerupe **Săcăda** care a venit ca la nuntă, 50 de călărași împodobiti cu procovițe și cămpe roșii infocate deschideau conductul. Urmă carul cu patru cai al miresei (**Maria Măhara**, născ. **Pavel**) pe care o gâghiau tovarășele ei de tinerețe: fetele. Mirele călăria înainte pe un cal alb frumos între cei doi stegari. Carul al doilea aducea lada cu zestre miresei. Pe ladă se vedeau și chiuiau nevtesele îmbrăcate în vechiul port săcădațenesc de-o frumuseță uimitoare. Iată cum se înfățișează acest port! Înainte poartă o crătință neagră admirabil înflorată numită din vechime „perpetă”, pe-

ceae după 3 săptămâni de libertate s'a și împlătit.

În dimineața unei friguroase zi de Ianuarie, am pe la orele 11 din zi, doi jandarmi burzuieși și înarmați până în dinți, își fac apariția la locuință, vin să ne ia interogator. Acuza grea ce făzuse pe capul nostru, era faptul, că în timpul ocupației române, din îndemn propriu, am colecționat bani și obiecte pentru spitalele crucei roșii și pentru care „faptă criminală”, ce se pedesea cu mare alai de stat maghiar, — în consecință se dăduse sentință de moarte. Contra acestei sentințe, nu se făcuse nici o apelație. Recurge, deci după ce cu jandarmii au putut cânte ceva împachetați cu mâini legate — plecăm la Brașov. În drumul acesta — plecăm la Brașov, unde se află în vigoare reglementările de ordine publică și înțelegem că mâna poliștilor trebuie să fie înțesată cu armament. La soseala în Brașov, am dat o zi de odihnă și am dat o zi de odihnă la un loc de cazare. În dimineața următoare, zidurile unei cetăți se văd în întregu.

geamantane și pachete în mână, pe spate, cum da Dumnezeu. Aveam aspectul unor hamali — nici decum de lux. Tot în rând de câte două — ca la școală — iar în urma noastră, cu baionetele pe pușcă ne urmau jandarmii. Huiduieli și observări batjocoritoare ne-au acompaniat de-alungul drumului. Nu aveam voie nici să ne odihnim, sub greutatea pachetelor, nici să încetinăm mersul pe un lunecus ca sticla. Și asta, mă rog — cine cunoaște Brașovul — dela Tribunal, până la gara mare! E o distanță nu tocmai mică mai ales, când n'o faci de plăcere!

În gară ne aștepta aceeași lume desprețuitoare și plină de ură, când ne înțelegeau rostul. „Akasztani való!” (bune de spânzurat) — era epitetul ce ni-se adresa pretutindeni de cei din jurul nostru. Nouă nici că ne păsa, vorbeam ostențativ românește, cu'n veșnic surâs de batjocură pe buze, și în mână țineam o singură armă cu care ne puteam apăra. Sfidam cu curaj și observări cinice, cavalerismul maghiar, și ne uitam față de noi. Acelaș caleidoscop se repeta și în celelalte gări, unde aveam de schimbătură restaurante nu ni se servea nimic — nici cafea, nici apă caldă, nu o meritam; cam așa ni-se răspundea, că în Brașov nu s'au căutat să cerem.

În Brașov vedem ajunse și în gara din **Târgul Mureș** — ultima stațiune a itinerarului nostru — și în miez de noapte, când nu se putea încă dormi, — am vegheat noaptea în șosea din Brașov, din câte mi-au dat vre-o douăzeci și șase ani de războiului se vedeau cu prisosință că se creau unguresc.

Dimineața următoare, în Brașov iveau zorile, o pornim în drum spre Sibiu. În Brașov — spre Tribunal. În Brașov — spre Tribunal. În Brașov — spre Tribunal. Un frig îngrozitor, și în Brașov — spre Tribunal. Mânile în-

clestate pe mânerul geamantanelor, întepeneau, sleind puterea din ele; boarea albă, ca niște zorzoane ni se prindeau la nări și sprâncene, încercându-ne respirația. „Tot înainte”, — era deviza — pânăce am parcurs cei 3 chilom. dela gară până la tribunal.

Ajunse aici, procurori și scriitorai curioși ne cercetau cu priviri malițioase, la cari răspundeam cu indiferență. După o mică introducere în protocoale și investigație preliminară, am fost predate iarăș pandurilor, cari ne-au introdus apoi din nou în zidurile temniței. Aici altă perchezitie a geamantanelor, măsuratul înălțimii și desemnarea mânilor. După aceste formalități, aplicate cu perfectă rigoare, am ocupat celelele ce ni le deschideau pe rând. Nu erau atâtea odăi, ca să re poată pune pe fiecare separat, căci eram 12 inse, deci, norocul nostru — am ajuns câte două-trei într'o odaie.

Luxul în mobilier și în desăvârșire; n'aveam decât o masă hotărâtă și saltele sistematice de paie — fără pat — Durmeam pe jos. Noapțile le petreceam mai mult veghiând din cauza insectelor, ce își formaseră cuib în aceste localități murdare. O murdărie exemplară predomină în acest edificiu învechit și infectat. Ca societate aveam un număr de țigane laețe, apoi hoate de profesie, și altele ființe suspecte, împreună cu cei mai stricați din clasa de jos. Indurău cu resemnare conversații carastice la cari erau dedate și în jargonul cărora se delectau. Odaea nu o părăsiam decât o jumătate de oră la zi, când prin gâurile întunecoase, lumina și rigide, ne scoteau la lumină. În curtea lașă a temniței — făceam preumblarea de câte o dată pe zi, ocolind rondo-ul din mijlocul curții, una după alta tot la

ste care mai au și un șcrț alb și subțire de giolgiu. Înăpoi crătințe învăgiate mai deschis, cu roșu, la cele tinere și mai oacheș la cele bătrâne. În cap un „conciu”, o cunună frumoasă, peste care așează cu neîntrecută măiestrie broboada de giolgiu. Străinii, cari nu cunosteau portul din Săcădate, întrebau dacă toate acestea (nevestele) sunt mirese? Alte două care aduceau pe frunții satului, preoții *Const. Prie* și *Ion Dragomir* notarul *Simion Grădinar*, învățătorii *Ilie Aleman* și *Oct. Sumea* cu doamnele, apoi nenuărat popor pe jos. Cu totul la vre-o 300 perne. Dacă comuna aceasta s'a prezentat așa frumos, pe lângă înțelegerea poporului este mulțumii și frunțiișilor, între cari domnește o mai frumoasă armonie. Un cor de-ar mai fi Săcădatea, ar fi fost neîntrecută. A avut drept un clarinet bun (al Tomii Sandului). Cântă tot mai e deajuns astăzi! Părintele Dragomir, om cu pricepere muzicală deosebită, chemat să facă cor. Și suntem convinși că-l va face.

Porumbacul de sus încă se prezintă binisor cu vre-o 60 persoane conduse de preoții N. Comșa și N. Solomon, învățătorii: *Banciu*, *Comșa* și *Frâncu*.

Un număr mare de oameni din *Sărata*, *Scorțu* cele două *Arpășe* și *Cârțișoara*, *Colun* în frunte cu învățătorul *Giurca*, *Glimboaca*, *Felbăra*, *Viștea de jos* în frunte cu contabilul *Borșa* și *Oliver Neagoe*. *Sadu*, satul natserii celui mai mare episcop român *Inochentie Micu-Clain* cu toate 10 călărași și peste 100 pedestri. *Seș* și *Șel* asemenea. Mai imposante sunt *Poșta* și *Bungardul*, cari fiind din apropiere au venit cu toții: mic și mare.

Cercul Mercurii, deși mulți s'au dus la Seliște pentru întâmpinarea lui *Berthelot*, totuși a trimis în frunte 20 persoane din cele vre-o 21 comune care sunt reprezentate (Apozdul de sus și de jos, *Ludoșul* mare și mic, *Topârcea*, *Dobârca*, *Gaborva*, *Cărpiniș*, *Sângătin*, *Cunța*, *Drașov*, *Vingard*, *Doștat* și a.)

Vine *Reșinarul* cu 65 călărași voinici de munte și peste 1000 pedestrași, conduși de preoții *Bancuș*, *Cioran*, *Lungu*, *Simonetti*, notarii *Pria*, *Frățila*, învățătorii *Frățila*, *Căliman*, *Vidrighin*, *Crăciun* și a. Rășinariii reprezintă o nunta și o șezătoare. Un moment de sărbătoare și altul de lucrătoare, așa după cum e de fapt viața satelor noastre. Ti-era un mare dragul să vezi cum omii de bucurie nuntași ori cum toare, scarmână, piaptână și așază lâna harnicile noastre gospodine. Unul din punctele de forță ale întregului conduct.

Cunța încă e foarte bine cu 70 flăcăi voinici totuși cu unul îmbrăcat în zeghii de lână albă

curate. *Avrigul* are 52 călărași în frunte cu *Ion Berghia*, cunoscutul poet. *Bradul* 40 persoane, *Lancrâmul* 30, *Slimnicul* 86 și a.

Minunată e *Ocna Sibiului* cu 12 călărași, 16 călușeri și trătând prin o ceată de mineri (băeși) înarmați cu ciocane de crăpat sarea, principala lor ocupațiune: băesitul. Ocnărenii mai reprezintă și o nunta. Mireasa lor o poartă în car cu șase boi. Ceva de neînchipuit!

Cercul ochriului încă a fost la înălțime. *Nocrihul* însuși a trimis 30 persoane, iar jurul parcul a vărsat potop de lume românească. *Cornetelul* 12 călărași și 200 pedestrași. *Nucetul* 15 călărași cu asemenea 200 pedestrași. *Himbădul* 18 călărași și 60 pedestrași, *Chirpărul* 54 persoane, *Altina* 60, *Bendortul* 20, *Tichindealul* 60, *Vurprul* 40 și a. Ti-era mai mare dragul să-i întrebi: Câți sunteți băieți? După ce-ți spuneau numărul, adăogau: „Am fi venit și mai mulți, domnule, dar ceilalți sunt Sasi!”

Noul-darșesc aduce 80 persoane în frunte cu păr. protoieru *Simion Moldovan*. *Loamneșul* 90, *Șelimerul* 105, dintre cari 15 călărași, *Șuramică* 70, *Gusterița* 400, *Hamba* 100, *Cașolțul* 50. Minunată a fost și parohia din Sibiul a păr. protopop *N. Togan* cu cele 60 stegulețe franceze. Când se vor fi închinat toate deodată în fața marelui general francez va fi putut simți în inimă o dublă mândrie: aceea de Francez și aceea de desrobitor al Românilor. Tot din Sibiul s'a reprezentat și o clacă. Convoiu aducea snopii de grâu cu „cunua”, sau „crucea”, numită și „buzdugan” cântând „Dealul Mohului, umbra snopului!”

Culmea a însemnat-o însă, după părerea unanimă, carul cel mare încărcat de copilași și fetițe cari strigau neîncoțat: Trăiască! Trăiască! Oprindu-se carul în fața generalului o fetiță rostește câteva versuri ocazionale în franțuzeste. Se amintea în ele de alianța noastră norocoasă cu Franța. Generalul emoționat n'a știut mulțumii altfel decât luând în brațe copilă și sărutându-o pe amândoi obrăjorii. Nici un ochiu n'a putut privi fără lacrimi, scena aceasta mișcătoare.

Pe urmă dansatorii au amuzat pe general și publicul privitor cu câteva dansuri bine executate. Au început călușerii din Orăștie jucând călușerul cu băț. Cei din Ocna și Reșnar fără băț. La aceștia din urmă s'a remarcat gestul de-o îndrăzneală așa de plăcut surprinzătoare a vătăvului *Dan Tincu*. Înainte de-a începe dansul se prezentă în fața generalului *Berthelot*, își ridică pălăria, salută militarăște și întinde mâna zicând: „Trăiți, domnule general!” Generalul pleur atins de gestul flăcăului, îi strânge mâna

prietinește. A fost frumoasă și învărtita din Ocna. Cele mai frumoase dansuri au fost însă cele din urmă: *bătuta celor din Cugir* și hora mare jucată și cântată de întreagă tinerimea din Reșinar.

Pe urmă a defilat armata Românică.

Dacă e să clasăm singuraticile părți ale mărețului convoiu, arătând ce a fost mai frumos în întreagă manifestatia aceasta populară, puetm zice: Mai bine a fost, firește *Sibiul* însuși, fiind acasă la ei, cu cei 96 călărași, cele 60 stegulețe franceze, nunta, claca și carul cu copii. Urmează *Ocna* cu nunta și minerii ei, apoi *Reșinarul* cu șezătoarea și *Săcădatea* cu nuntași ei veseli și porturile femeiești vechi de-o frumșetă nepretuită.

Iată, cum s'a prezentat în mare convoiul acela popular, pe care frații din România nu știau cum să-l aprecieze mai potrivit decât spunându-ne: „Văzându-l ne renaștem! Acum vedem noi ce înseamnă a fi Român!”

Ion Georgescu.

Berthelot în Seliște.

S'a implinit și acest vis! O zi caldă de primăvară, neobișnuită în Decembrie; casele pavozate cu flămuri și stindarde francezo-române; Piațul mare plin de pitoreștile costume din Margine! entusiasm și elan patriotic peste tot și de pe tribună simpaticul și voinicul general, împărțind saluturile și zimbetele între ginșagele Săliștene și mândrii Poenari.

Ziua aceasta va rămânea în analele Săliștei; va fi o zi de frumoasă amintire pentru întreg jurul acesta de comune neaș românești. Cine ar fi crezut acum două-trei luni, că acest vis îndrăzneț al viselor noastre se va realiza așa curând? Că vom putea sărbători în milocul nostru cu întreg fastul unui popor desrobii pe reprezentantul acelei Franțe, care ne cucerise demult inimile și toată simpatia. Mai mare o nu i-s'a dat nicodată unui sat românesc, cursul istoriei noastre triste!

Totul a decurs cum nu se putea mai. Cu toate că furăm avizați numai cu o zi înainte despre sosirea generalului, au participat la comunele din cercul Săliștei (Săcelul, Siliștea, Căcova, Magul, Aciliul, Orlatul, Gurarâul, Ilea, Galeșul, Tilișca și Săliștea), afară de ac Poiana, Rodul și Gina, toate cu steaguri, cu Poenarii cu lanțara, cu tablite purtând numele mamei și incipții ca: „Vive la France!” Le grand général Berthelot etc. Aranjatoșii și reprezentanții tuturor vărs...

pași distanță, fără să poți vorbi una cu alta. Fi făcea impresia că vezi o preumolare de magari. Cine călca această poruncă strict ordonată, era avertisată și amenințată din nou cu „einzeln”. Noi, cele mai tinere, nu ne făceam mult scrupul din poruncile lor stupide; cântam și flueram cântări și marșuri, de-și era mai mare dragul. Bieții Români, când treceam pe sub ferestrele lor, cântând *Lu arme și Săntore viteji în războiu* — esiau la ferestră, își făceau cruce și clătinau din cap, cu ochii scâlțați în lacrimi. Pe furis de le mai puteam arunca câte-o privire de îmbărbătare, căci de nu-ți luai bine seama numai ce auzeai răcnind la spate: „nem szabad oda nézni!” Era pandurul înarmat cu meseria lui de păzitor. Frumoasă nu-i vorbă. — Condușe apoi la locuință, după terminarea acestei preumblări „variate” — ușile grele se închideau în urma noastră, încăturate cu alte două druzuri de fier și lăcate. Așa o noadă scumpă trebuie doar bine păzită.

De lucru nu aveam nimic. Femeile și bărbații de rând, zile întregi de-arându-l, tăeau la lemne în pivnițele tribunalului — în schimbul unei bucatele de pâine acră și o mică de fasole-zeamă (fără fasole). Azi fasole, mâncă cir de mămăligă, pe care ei îl numeau „păsat”. Și asta o căpătăm odată la zi. Bietele femei, veniau dela lucru lili-nite de laome și înghetate de frig. Noi, cele cari mai aveam de-acasa, ne făceam Omană cu câte-o bucăciță, cu asta-și mai țineau sufletul!

Era apoi frigul îngrozitor: căre ne mistuia! Nu aveam foc, decât dimineața și seara puțin, apoi câteva săptămâni la urmă — de loc. Spuneau că nu sunt lemne, și găzav să stai în luna lui Februarie pe o larnă grea între ziduri reci de temniță — fără foc! Toată zulica stam ghemuite, îmbrăcate cu tot ce aveam de noi — și citiam pe

Oscu. Waldę. Ce era să facem, mai uitam de necazul nostru, citindu-l pe al altora. Frigul și ștrapațul îndurat, nu a rămas fără consecințe; fiecare poartă o reminiscență, de care cu greu se va scăpa.

În fine, după cinci săptămâni de dureroasă așteptare și multă insistență — ni se fixează ziua de pertractare. Era al treilea caz de „necredință” obvenit la tribunalul din Târgul-Murășului. Sentința antecesoriilor noștri a fost pentru noi tot dușuri de apă rece. Unul judecat pe 15 ani, altul pe 10 ani. Acu urmam noi, Eram foarte agitate, nu știam ce ne așteaptă. Suferiam aproape toate de-o chinuitoare insomnie. După paragraful strict al legilor ce se executau aici, îndeosebi în cazurile politice actuale, eram pregătite pentru o sentință nu tocmai ușoară.

Lumea din oraș se interesa pretutindeni, de acest faimos proces de cucoane; în cele două zile de pertractare sala gemea, tixită de lumea curioasă, ce sentință bine meritată vor primi aceste „patrioate bune” (așa ne intitulau ziarele locale) ce 13 la număr, ocupau banca acuzatiilor. Rând pe rând au apărut cei 40 de martori contrari, fiecare să-și dea tributul la reușită. Pe cei cari i-am citat noi ca martori apărători, nu i-au lăsat autoritățile locale să se prezinte, respective nu le-au înmănat citațiunile, rămânând astfel pradă voinței dușmanilor noștri. Dumnezeu însă nu le-a ajutat, căci cu toate machinațiunile și rolurile bine studiate ale contrariilor noștri, îndrăzneala noastră și indignarea ce-o arătam față de orice acuză, declarată de nebazată, i-au convins întrucâtva pe domniile judecătorești de nevinovăția noastră și după două zile de pertractare, ne-au absolvat. Mare ne-a fost bucuria noastră și mare decepția și de-

siluzia acelor cari se lăudau mereu că nu vor să se veda soarele.

Bucuria nu ne-a ținut mult, căci în loc să vedem eliberate, iată-ne din nou dușe sub escorta, acolo, de unde am plecat. Domnul procuror a fost atât de gentil, de-a recurat nu numai contra absolvărei, ci și contra lăsării pe picior liber; în consecință, a trecut să mai așteptăm alte trei săptămâni, până ce Curia din Feste telegrafice ne-a eliberat.

Aceasta se numește în Ungaria arest preventiv! Fără nici o considerare te închide în cea mai miserabilă și ordinară temniță, te tratează ca pe orice tăihar și rău făcător și la urmă — te absolvă! Nimenea nu-ți mai cere scuze sau răsplătește mizeria ce-ai suferit de dragul caprițului lor. Te-au absolvat și pace, poți să fi înștițit! Peștelelealte, trag dungă. Advocații unguri să se înbogătească, — tu poți să ceri dreptate dela cel de Sus.

Și iată, dreptatea ne-a venit! Încă mai curând de cum credeau ei! În dragă voie, ne putem bucura și veseli în ziua sfântă a învierii și libertății noastre. Deacum, nu ne mai temem, că primind după glasul inimei noastre „pe-ai nestăruite cântece și flori”, vom mai înfunda temnițele oase ale Ungariilor! Pentru noi, s'au închis Jucând cu voi „hora unirii” iubiti frați ge și de-o lege, aniversăm cu bucurie celor doi ani de tristă amintire a unui temnița ungurască.

Tomita-Ciprian.

copii și bătrâni, fete și flăcăi, mic și mare la mândra sărbătoare!

La primire l-a salutat d-l Dr. Comșa și protopopul Dr. Lupas, care a rostit o cuvântare în latinește oferindu-i cadruurile Săliștei și jurului; un burduf de brânză, o ploscă cu vin și una cu rachiu și țesături cu motive românești. Le-a răspuns vădit emoționat generalul accentuând, că idealul Românilor, România-mare de acum s'a împlinit. Corul a executat câteva cântări ocazionale, s'a dansat, călușerul și învărtita ca la Săliște și la urmă s'a aranjat un defileu frumos al tuturor comunelor. Acest defileu l-a încântat mult pe d-l general exprimându-și satisfacția: „C'est un défilé.” Mai târziu am aflat că s'ar fi exprimat că nici soldații lui nu i-au defilat așa frumos. Comunicativ și plin de atenție, știind să spună la toți, câte un cuvânt potrivit, cavalier, ca toți Francezii față de sexul frumos, a lăudat drăgulele coriste, afabil s'a amestecat între popor, ba a intrat și în horă, dansând cu simpatia d-șoară Bratu din Tilișca. Ne gândeam în contrast, ce rigă și înțepat ar fi fost un general teuton, chiar și la astiel de sărbătorire.

La sfârșit s'a urcat în automobil și printre sirele de țărani și țărance în haine de sărbătoare, între sute și sute de urale s'a îndepărtat în tonurile „Marseillezei!” pe sub poarta de triumf. A plecat ducând însă cu sine o frântură din inima noastră, un cald salut și... sperăm — o bună amintire, drept cheazăie a unei eterne recunoștințe și iubiri, ce ne leagă de generoasa Franță.

n. d.

An nou. — Viață nouă.

Cu anul trecut, iar am scris în cartea trecutului cu lacrimi de suferințe încă un an din cei mulți ce au trecut. Cu ziua de azi pășim pragul unui an nou, pe care avem să-l semnalăm cu lacrimi de veselie și bucurie, căci acesta e începutul unei vieți nouă.

Intocmai ca un om singuratic, așa și un popor, are să facă o reprivire asupra trecutului, are să-și facă bilanțul asupra tuturor faptelor din trecut, pentruca pășind cu ziua de azi viitorul, să știe ce capital de forțe și energii îi stau la dispoziție, ca conform acestora să-și poată deschide căderea în viitor.

În viața neamului nostru au fost — și vor fi și în viitor — fapte mărețe, sguđuri și evenimente, dar nici una nu a avut însemnătatea epocală și măreață, ce o are înfăptuirea unității politice pentru vecie, a tuturor țărilor locuite de Români.

Acei bărbați providențiali, cari au putut pătrunde și înțelege procesul și mersul de dezvoltare al omenimei, calculau cu date pozitive de ordin științific, că un popor respective o națiune, nu se poate distruge și nimici cu forța; căci forța de oprinare naște forța de rezistență, și astfel era un lucru de tot firesc, ca într'un viitor mai apropiat ori mai depărtat, are să se intruchipeze și să se înfăptuiască în întregime idealul neamului românesc, și avem să fim noi stăpâni pe destinele neamului nostru.

Conducătorii poporului maghiar n'au să privească rezolvarea acestui proces de desagregare, ca un desnodământ fatal pentru ei, căci ei au fost acei, cari în primul loc au contribuit la rezolvarea grabnică a acestui proces, prin faptul, că ne-au ținut cu forța ferecați în lanțurile robiei. S'au pretat la astfel de fapte față de noi, încât au violat chiar și legi de ordin moral, căci au siluit cu forța băcții în vârstă de 6—7 ani să învețe „Tatăl nostru” în limba maghiară, iar călăul școlilor românești contele Apponyi era aprobat întru toate de grofii Batthyányi, Károlyi și de vătavul săcuilor din Cluj, de Apáthy, cari azi ne omor cu dragostea principiilor democratice. Când ne schinjiuiau cu dispozițiunile lor barbare nu s'a aflat nici un pui de maghiar, căruia să-i treacă măcar prin mînt și de ochii lumii chiar, să ia o atitudine ostilă față de legile barbare școlare, cari se ticluiau în dieta din Budapesta în aplauzele tuturor Maghiarilor.

Din fericirea Maghiarilor nu vrem să ne mai împărțăm mai mult, să se ferească cum Dumnezeu le-a ajutat în țara lor proprie, iar noi vom căuta să ne croim o soartă mai bună în cadrele statului românesc.

Trecutul care s'a încheiat cu ziua de ieri, ne-a lăsat amintiri dureroase, întrucât sub raport politic, intelectual și economic ne-au oprit calea dezvoltării. Ba cu forța și prin ajutorul temnițelor un-

gurești, ne-au oprit dela exercitarea tuturor acelor drepturi firești, cu cari natura a înzestrat pe om. Ba ce e mai mult, în nebunia lor au mers până acolo, încât prin convenționale, au cerșat să pună stavilă și hotar expresiunii sentimentului.

Cu anul în care pășim vom începe o viață cu totul nouă care va sta în contrast opus cu trecutul, de care am avut parte. Vom fi stăpâni, dar nu peste alte neamuri, ci peste noi înșine, vom fi stăpâni pe moșia noastră strămoșască, vom fi liberi, vom putea propăși sub raport politic, intelectual și economic. Sentimentului de iubire față de avutul nostru — lăsat moștenire din moși strămoși — nu i se va mai pune hotar, nu va mai fi limitat și încătușat, ci i se va da curs liber în expresiune. În ce privește exercitarea drepturilor politice nu vom mai fi stângenți din partea nimănuia.

Vom aduce și pe mai departe jertfă în aur și sânge pe altarul patriei, dar această jertfă va fi adusă pentru prosperarea și fericirea neamului nostru. Va munci țaranul român și pe mai departe solul acestui pământ, dar rodul va fi rezultatul munci sale proprii, întrucât prin o soluție oarecare, va fi pus în folosul său propriu și astfel i se va ușora munca.

Vom avea în folosul neamului nostru, averile imense ce stau ascunse în munții Transilvaniei, câmpiile mănoase ale Basarabiei, despre care iscrul N. Iorga într'o lucrare a sa, ne spune, că odinioară erau cămara de alimentație a Sultanilor turcești. Din Basarabia s'a dat mai mult tribut Turcilor, ca și din întreagă Muntenia și ceealaltă jumătate a Moldovei. Vom putea aminti de azi înainte cu evlavie numele acelor cetăți, cari în vremurile de bărbăție, pe timpul lui Ștefan cel Mare, formau un scut de apărare — înșiruite în cursul Nistrului — contra Leșilor, Tătarilor și Turcilor. Hotinul, Sorocea, Tighina, Cetatea-albă și Chilia toate aceste cetăți ne reamintesc faptele mărețe ale trecutului românesc. Lângă aceste cetăți va fi pus și Bălgradul Transilvaniei, cari toate laolaltă vor fi petri scumpe, cari vor împodobi coroana, cu care va fi încoronat Voevodul tuturor Românilor. Un savant român cu ocaziunea încoronării regelui Carol-I-ului, a împărțit în 3 perioade mari viața neamului românesc: „Prima mare epocă semnalează venirea lui Traian și a legiunilor sale în țările dela sudul Dunării; a doua aceea a lui Radu-Negru și Dragoș, dădu viață Principatelor Moldova și Muntenia, dupăce năvăliri devaștătoare de popoare barbare, au trecut peste pământul nostru; a treia aceea a lui Alexandru Vodă Cuza, întemeietorul unirii celor două principate dunărene; cronicarii și istoricii de azi ai neamului românesc vor scrie, că a patra mare epocă este înfăptuirea unității politice a neamului românesc, iar anul care a adus această faptă măreață în viața noastră ca neam, va fi anul 1919, care se va semnală și scrie cu litere de aur în istoria neamului românesc și se va sărbători și venera cu cea mai mare sfîntenie de toate generațiile veacurilor viitoare.

Efrem Dascălul.

INFORMAȚIUNI.

In mormânt la Argeș.

S'a urnit din pacea morților stăpână,
Neagoie 'nțeleptul, Neagoie voevod,
Și-a sfârșit azi noaptea cu domneasca-i mână
Lepedea de piatră, lepedea bătrână,
Unde-l îngropase cuvios norod...

In mormânt la Argeș pătrunsese dorul
Care plânge-acuma sus la Făgăraș,
Fremătând din valuri Oltul călătorul.
L-a trezit din somnu-i greu pe Domnitorul
Adormit în vechiul creștinesc lăcaș...

L-a trezit — și dornic să-i cunoască sfatul
Mortului de-alături, mortului mai nou,
Neagoie bătrânul părăsindu-și patul.
Căutându-l unde-l proaspăt îngropatul,
S'a 'ndreptat spre scara măriiui cavou...

Se 'ntâlniră morții amândoi în față,
Osebiti la vorbă, osebiti la port,
Și încrucisându-și suflul lor de ghiață,
Au văzut deodată că din altă viață
S'a desprins aicea fiecare mort...

Doar abia o clipă le-a ținut divanul,
N'a fost grai de cronici, grai de păcălab,
Cu mândria-i rece mut stă Suveranul
Și-a 'nțelez degrabă Neagoie sârmanul
C'a pierdut domnia neamul Basarab...

(Cântece fără țară 1916).

OCT. GOGA.

Un dar frumos. Direcțiunea institutului de credit și economii „Codrul” din Buteni, la propunerea directorului executiv, Reverendisimul domn protopop Florian Roxin pentru a pune bază înființării **gimnaziului național român în Buteni** a votat pentru acest scop deocamdată suma de **10.000 cor.**

Colecta se va continua și deja se contemplează încă în anul acesta începerea anului școlar.

Fapta bună se laudă de sine.

Zarandul de acum. Am ajuns să trăim și noi în fine zile mai fericite după atâtea zbuciumări îndelungate. Pe la noi așa zicând e primăvară pretutindenea. Văile noastre mute de odinioară s'au schimbat în vetre de hore. Iar codrii bătrâni ne ascultă bucuria. Călcăm în fine iarăș pe pământul nostru liber și așteptăm plini de nerăbdare sosirea eliberatorilor pe acest ținut istoric plin de suferințe. Veniți fraților mult doborâți de peste Carpați și ne întindeți mână de ajutor, căci frații noștri zarandeni întorși din mălajocul vostru ne-au prevestit deja iubirea voastră față de noi. Veniți, să depunem cu toții o sârutare pe mormântul aceluia erou care își doarme somnul de veci la umbra uriașului gorun al lui Horia din Tebea.

Voi munșior istorici ai Zarandului spuneți celor ce vor veni în curând că îi vom primi cu drag și că dormița noastră este nestrămutată de a ne alipi cu frații noștri bucovineni și basarabeni către România-mamă. C. R.

Mulțămită. Cu inima duiosă aducem pe această cale mulțumirile noastre, tuturor acelor, cari din tristul prilej al pierderii neuitatului nostru soț și tată ne-au mângăiat cu vorba, ne-au trimis condolente în scris ori telegrafic. De asemenea mulțumim și corporațiilor, cari au depus coroane pe sicriul scumpului nostru defunct. În numele familiei: Năsăud la 30 Dec. 1918. — Virginia Grivase.

Regimentul „Avram Iancu” în Sibiu. În zilele trecute a sosit în Sibiu regimentul „Avram Iancu” alcătuit din ostași ardeleni, foști prizonieri în Rusia și cari au luptat alături de armata regalului pentru desrobirea Ardealului. Li-s'a făcut o primire măreață. Dumineca trecută li s'a sfîștit steagul în catedrală și apoi a fost depus în muzeul „Asociațiunii” (*Gazeta Poporului*).

Cum comentează confrății din vechiul regat măcel delat Arad din 29 Decembrie. Citim în *Universul* din București: O manifestație concretă de cea mai ordinară speță, a unei stări sufletești pe care ni-o explicăm. Deprinsă să domine unghurimea nu se poate împăca cu ideea să fie dominată. O minoritate care isbutise de-alungul veacurilor să stăpânească o majoritate de alte naționalități se vede astăzi redusă la situația corespunzătoare ființei sale, iată un motiv de ură pe care-l înțelegem, fără să ne sperie. Procesul naționalităților va căpăta de data aceasta o soluție atât de dreaptă, încât nimeni și nimic pe lume nu va putea s'o înlăture. De asta trebuie să fie încredințați unghurii — și dovedea că sunt încredințați o avem tocmai în acetele de violență pe cari nu le-ar comite dacă ar avea o cât de slabă speranță că procesul nu se va sfârși în contra lor.

Este adevărat că înțelepciunea cu care au procedat Românii de peste munte a putut exalta și mai mult furia Ungurilor. Dacă conducătorii fraților noștri din Ungaria ar fi căzut în păcatul vechilor asupritori, aceștia ar mai fi putut nădăjdui într'o compromitere a suveranității române în teritoriile liberate, dacă această suveranitate ar fi debutat cu tendințe de răsbunare și cu simptome de asuprire, Ungurii ar fi avut un motiv de încredere în succesul propagandei lor. În realitate însă Românii din Ungaria au făcut primii pași în noi lor viață cetățenească afirmând față de celelalte naționalități libertatea de credință, limba și deosebită pe care ei n'au avut-o niciodată și din carei desăvârșită respectare frații din Transilvania au făcut un adevărat crez.

Încă odată cu asigurarea unor condiții de existență și propășire cu totul deosebite de cât cele

trecut pentru naționalitățile din Transilvania, născut ultima speranță pe care Ungurii o mai aveau în menținerea unei agitații între hotarele dului lor regat. S'a văzut dela început sub ce născut se înfățișează viața nouă din teritoriile luate cu vechea Românie, s'a judecat definitiv și condamnat fără apel milenara barbarie care aci înainte se va opri la Tisa.

Neputând să împiedece opera vremii, Ungurii se dau la excесе, cari departe de-a le folosi, consoază și mai mult drepturile Românilor, câștigă prin sângele vărsat și prin martirologul sub e istoria înregistra viața fratilor noștri de sub oșata stăpânire.

ANUL NOU

Une și la mulți ani îl dorim tuturor cetitorilor laboratorilor noștri.

Prim întregei sullări românești ca intruchiparea Făndului să-i presare cu isbândă toate cărările. Vrea neamului întreg o așteptăm și-o nădăjduim cu toată încrederea. Să se îndeplinească cu înfăptuirea visul nostru de aur în anul luminat ce-l vom cu zina de astăzi. Dumnezeu să ne ajute să cu toți să putem duce înainte munca noastră capla întru așezarea temelțiilor viitorului.

Mulți ani!

ANUNȘULOR INFĂPTUIT. Zorile se revărsă asupra neamului românesc, binecuvântarea și pentru Zarand, acest oraș de țărâni și al avânturilor. Gimnaziul românesc, ridicat din pînă curat și dorit de toți, nu are cine clasa. Cel mai mare număr de elevi aduce în clasă, când a unui vis de mult timp, a binecuvinte silințele Zarandului în noua muncă de luminare.

În cl. V gimnaziului gr. or. rom. din Zarand, pe la începutul anului ianuarie n. 1919.

Doamna Ecaterina Roja și dl Aurel Ștefan. — Felicitări!

În afacerea liniei de demarcație, ca guvernul maghiar să apară în presa maghiară (din care apar articole îndreptate împotriva noastră) altă parte în unele ziare maghiare revoluționare, ba chiar în unele reviste. — Guvernul maghiar e silit să sa- ră de această cerere.

La de anul nou a președintelui Marșaleului Anului nou st. n. președintele ceho-slovac a trimis regelui român un telegramă în mătreașă: „La Nou An să Vă Felicităm și poporul român așteaptă a pășii în comună, căreia s'a pus în cale prin prietenie, suferind sângele vărsat în Dobrogea, se va așeză în Masaryk, președinte.

Comandamentul transilvănean a venit la Paris, D. Ioan Ștefan, însoțit de l. sublocotenent Tilea, a plecat în țară, ducând în sarcina guvernului român, la Berna, unde au petrecut 5 zile. După asta, comandamentul român a plecat mai departe. După ce se vestește, împuterniciii transilvăneni au avut mare reușită la Paris.

Comandamentul din Ardeal. Consiliul de administrație a început conducere și administrarea căile ferate din Ardeal, în stăpânire de Români. Conducătorul administrației este căpitanul Leon Bohățiel, comandant în Sibiu. (G. Pop.)

Comandamentul de scrisori. La ordinul comandamentului regal sârbești de ocupație din Transilvania, introdus în regiunile noastre cu începere de la Marți, cenzurarea tuturor scrisorilor date de la poșta. Locul de cenzură este în Vârșet, unde sunt date oștile postale a trimite toate scrisorile la cenzură. Numai după ce vor fi trecute prin cenzura din Vârșet vor fi expediate scrisorile la destinație. De aici marea întârziere în circulația postală. (Drapelul).

Comandamentul de scrisori. Cercetări oficiale au stabilit că 100 de oameni italieni au murit din cauza foamei, în timpul războiului în Germania și Austria. În timpul de pachete expedate din Italia au fost găsiți în stăpânire în Germania a fost tratamentul prizonierilor în Germania a fost mai barbar decât în Austria. (Viitorul).

Declarația lui Károlyi pentru presa americană. Nu pot face nimic până când ententa nu recunoaște republica populară maghiară. D. Frank l. Taylor, colaboratorul ziarului *United Press of America* a stat câteva zile în Budapesta. A convenit cu o seamă de politicieni maghiari, între ei și cu Mihail Károlyi, care i-a făcut între multe altele următoarele declarațiuni:

— Situațiunea noastră azi e grea, aproape disperată. Am pierdut total războiul. N'am încheiat pacea atunci când trebuia și atunci când am zis eu, să legăm pace. Singura noastră nădejde este, că la conferința de pace vor ieși învingătoare principiile lui Wilson. Ceho-Slovacia, România și Sârbii ne-au învins. Ocupă toate ținuturile Ungariei, pe câtă vreme contractul de armistițiu spune hotărât, că pe întinderea ținuturilor descălicate, administrația rămâne în mâinile maghiarilor. Demarcațiunea e doar militară dar nu și politică. Acest contract nu e luat în seamă de popoarele vecine, cari se instalează ca pentru totdeauna pe pământul maghiar.

Toți artiștii de alimentație, cartofi, cereale, cărbunii și toate produsele agricole necesare sunt azi în mâinile popoarelor cari ne sugrumă industria a încetat iar România au ocupat teritoriile în cari populațiunea în o sută de procente este maghiară. Ni este imposibilă câștigarea lucrurilor absolut necesare întreținerii vieții noastre, și asta explică disperarea din viața noastră economică și politică, la care am ajuns și care e aproape de-a fi insuportabilă.

Ententa trebuie să ne stea într'ajutor, ca să putem efectua alegerile dietale. Ni imposibil să alegem între împrejurările actuale, când Ceho-Slovacia și România ne ocupă pământul. Armatele acestora sunt lipsite de disciplină sunt doar bande de tâlhari și hoți (!!Red.), cari ne jefuiesc satele și poporul. Azi poporul maghiar mă întreabă, de ce l'am îndemnat să se încreadă în ententă, care nici acum nu vrea să ne recunoască, și de ce nu vine ententa în ajutorul nostru? (Contra cui? Red.) Revoluția ni-a adus în o stare cu totul desechilibrată, iar poporul maghiar e desnădăjduit. Astfel se poate produce reacțiunea, ba chiar anarhia — de nu primim ajutor.

Ungaria este o unitate geografică formată de natură și între granițele acestea ea a existat o mie de ani. Putem amputa brațul unui om și va rămânea în viață. Ii putem amputa mâinile și picioarele și încă tot rămâne în viață — dar dacă mai tăiem din el ceva, se moare. Așa e și cu Ungaria. (Azi însă e vorba de libertatea popoarelor de Károlyi, nu de granițele Ungariei de-o mie de ani! Red.) La urma interviului d. Károlyi nu se poate reținea să nu amenințe lumea cu o nouă alianță oarbă a Germaniei și Ungariei zicând: eu cunosc Germania — sunt un popor brav de 80 milioane de oameni. Ententa nu poate îngădui prăbușirea Ungariei, fiindcă prin aceasta din nou ne aruncă în bratele Germaniei.

Noi credem însă că și Germania s'a săturat de alianța cu Maghiarii.

Contractul din Belgrad și liniile demarcaționale. Cehii înaintează pe întreg teritoriul slovac; în cea mai mare parte au atins deja linia demarcațională fixată înainte cu săptămâni. Atunci ca de obicei, guvernul maghiar protestase împotriva liniei demarcaționale ceho-slovace.

La acest protest ententa răspunde cu o nouă notă: Contractul de armistițiu încheiat în Belgrad se referă numai la frontul sârbesc, nota ententei în chestia liniei demarcaționale ceho-slovace și române nu poate deci contrazice acestui contract, ci îl întregeste numai.

Sășii au proclamat unirea cu România. În 8 Ianuarie 1919 st. n. a avut loc în Mediaș adunarea națională a poporului săsesc în care reprezentanții chemați ai lui: comitetul central lărgit și unit cu consiliul național german-săsesc din Ardeal au proclamat unirea cu România. În proclamația primită unanim și lansată către poporul săsesc reprezentanții lui văd în hotărârile luate de Români la Alba-Iulia garanțiile, ce îi asigură deplin libera dezvoltare națională și culturală și se dă expresiunea dorinței și speranței că și ceilalți Germani din noul stat vor urma pasul lor, asigurându-se și lor aceleași drepturi și se va recunoaște unitatea de popor a tuturor Germanilor din noul stat.

Odessa oraș independent. Autoritățile din Odessa au declarat ca independent acest oraș, până la deslegarea problemei ucrainiene.

SERVICIUL NOSTRU TELEGRAFIC.

Budapesta. — Ministrul de războiu maghiar anunță, că trupele cehice au intrat azi în Alsó-Mihály, Töketerebes, Varana și Homonna. La sud de Kassa sunt deja pe linia Hernádesányi și Torna. Dela Rozsnyobánya sunt în mișcare spre Rimaszombat și Jolsva — până acum au ocupat localitatea însemnată Nyustyák. La sud situațiunea e neschimbată.

Budapesta. — Trupele ucrainene se află între Körösmező și Tiszaborkut. Situațiunea în Ardeal și Muraköz e neschimbată.

Belgrad. — Mackensen nu a fost deportat la Salonic, ci la Belgrad, unde l-au internat. Cauza internării este, că și-a retras armata de sub condițiile de armistițiu, încunjurând desarmarea și internarea, și-a făcut-o refugiată în Germania. În Ungaria nu au putut fi desarmați și internați doar câteva mii din oamenii săi. Mackensen trebuie să răspundă pentru această nebăgare în seamă a condițiilor de armistițiu, — înaintea ententei.

Berlin. — Intre dărmăturile palatului ziarului Vorwaertz se mai află cam 300 morți și răniți.

Budapesta. — Cehii cari au intrat în Párkány-nána, au îndepărtat toate afișele maghiare din gară, precum și itinerariile.

Alimentele cari se aflau în magazinele societății de binefacere a asociației muncitorimii dela căile ferate, Cehii parte le-au împărțit între familiile acestei muncitorimii, parte le-au sechestrat pentru armata cehă.

Berlin. — Capitala se află azi cu desăvârșire în stăpânirea guvernului.

Viena. — Din tipografia băncii austro-ungare din Viena s'au furat mai multe coale proaspăt eșite din mașină, de bancnote de câte 1000 și 100 de cor. Cercetarea s'a pornit. Furtul l-a făcut după toate probabilitățile o bandă de hoți bine organizată.

Paris. — Ziarul *Matin* însără toate problemele teritoriale mai însemnate, cari vor fi pertractate la marea conferință de pace.

După informațiunile sale se va intenționa mai cu osebire asigurarea unor nouă hotare în baza principiilor de naționalitate precum și despre aceste schimbări de hotare promise în cursul războiului. Aceste promisiuni vor fi revizuite la congresul de pace, fiindcă guvernul Statelor-Unite până acum nu le-a cunoscut și nu le-a recunoscut. România în baza principiilor de naționalitate va primi Basarabia, Bucovina, Ardealul, părțile române din Ungaria. Rezistență va întâmpina doar în chestia teritorială a Banatului timișan, fiindcă Sârbii doresc alipirea de statul lor a ținuturilor cari zac în fața Belgradului. Dunărea va fi însă la conferința de pace susținută ca o graniță naturală trebuincioasă, între România și Sârbia.

Athens. — Pretenziunile teritoriale ale Greciei sunt: Epirul, partea nordică a Traciei, o parte a vilaietului de Constantinopol precum și o fâșie mai mare a vilaietului de Smirna, mai multe părți din Turcia asiatică și toate insulele grecești din marea Egeică. Constantinopolul, după toate probabilitățile, va fi declarat de ținut cu caracter liber, internațional.

În chestiunea pretenziunilor teritoriale ale Polonilor, Ceho-Slovacilor și Armenilor, conferința de pace va considera de normă numai principiul de naționalitate.

Berlin. — În luptele de stradă de ieri au murit 500 oameni. Guvernul face pregătiri pentru a apăra țara contra bolșevicilor cari dinspre hotarele Rusiei amenință cu invadarea.

Cluj. — Apáthy István, prim-comisarul guvernului maghiar pentru Ardeal, a dimisionat.

Teatru.

O bucată de pâine.

Schiță de Horia Petra-Petrescu.

Zrrr! Zrrr! Telefonul!

Alerg la el — pun scoica la ureche. Vorbește prietenul Petra.

— »Allo! Allo!»

— Allo! Veste bună! Tocmai a sosit căprarul Vășălie de-acasă. A fost pe »urlab» (aud cum rade prietenul) și a dat pe la ai mei. Te invit cu toată »plecaciunea» (alt răs zgomotos) la o țuculiță, la un pui fript — goșogeam-te pui îngrășat de mama — și la o mămăliguță...

